

Høringsnotat

Vedrørende udkast til ændring af bekendtgørelse om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v. (Ændrede omregningsfaktorer m.v.)

Udkast til ændringsbekendtgørelse af bekendtgørelse nr. 915 af 27. juni 2013 om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v. blev sendt i offentlig høring den 2. maj 2014 med frist for at afgive høringssvar den 29. maj 2013.

Udkastet blev sendt i høring hos en bred kreds af myndigheder og organisationer. Miljøstyrelsen har i alt modtaget 15 høringssvar, herunder 8 høringssvar fra myndigheder og organisationer der oplyser ikke at have bemærkninger til bekendtgørelsesudkastet.

Følgende høringssvar har fremsendt bemærkninger til bekendtgørelsesudkastet: Erhvervsstyrelsen, Nationalt Center for Fødevarer og Jordbrug (DCA), NaturErhvervstyrelsen, Landbrug og Fødevarer (L&F), Bæredygtigt Landbrug, Energistyrelsen og Kommunernes Landsforening (KL).

Følgende høringssvar har oplyst, at de ingen bemærkninger har til bekendtgørelsesudkastet: Dansk Arbejdsgiverforening, Justitsministeriets lov kvalitetskontor, Fødevarerstyrelsens enhed for Dyresundhed, Økonomi og Indenrigsministeriet, Dansk Byggeri, Advokatrådet, Forsvarets bygnings- og etablisementstjeneste, Beredskabsstyrelsen.

Høringssvarene har især berørt følgende punkter:

1. *Bilag 1 – ændrede omregningsfaktorer*
2. *§ 16 – præcisering af reglerne vedrørende ensilagepladser og -siloe*
3. *§ 20, stk. 3 – præcisering af beholdere omfattet af bestemmelsen*
4. *§ 28 – krav om dokumentation ved anvendelse af en teknik på Miljøstyrelsens Teknologiliste som erstatning for nedfældning*
5. *§ 41, stk. 2 – straffeskærpelsesbestemmelse*
6. *§ 42, stk. 4 – konsekvensrettelse som følge af ændringen af § 16*
7. *§ 3, nr. 27 og § 30, stk. 2 - definition af frossen jord og regler for udbringning på frossen jord*
8. *§ 19, stk. 1 – krav om gyllealarm*
9. *§ 28, stk. 3-5 - Krav om nedfældning og alternativer til nedfældning*

Foruden de ændringer, der fremgår af dette notat, er der foretaget lovtekniske justeringer i udkastet til ændringsbekendtgørelsen.

I det følgende gennemgås de væsentligste høringssvar til de ovennævnte punkter. Miljøstyrelsens kommentarer til høringssvarerne er anført i kursiv. Høringssvarerne er gengivet i hovedtræk. Ønskes der mere detaljerede oplysninger om høringssvarenes indhold, henvises der til høringssvarerne.

Ad 1. Bilag 1 - ændrede omregningsfaktorer

DCA og L&F har begge påpeget fejl i tabellen vedrørende omregning af dyreenheder for fjerkræ. For hønniker til konsumægproduktion skal omregningsfaktoren være 1440 og for hønniker til rugeægproduktion skal omregningsfaktoren være 1750.

DCA har desuden påpeget, at der er en fejl i korrektionsformlen for kvæg, idet formelen skal lyde således ”total leveret EKM * 1,055)/(antal årskøer af Jersey * 8594 + antal årskøer af stor race * 9517)”.

DCA har endvidere anført, at man undrer sig over, at der ved beregningen af antal dyr, der svarer til en dyreenhed (100 kg N ab lager) ikke tages udgangspunkt i de staldsystemer, som er defineret som referencestal i forbindelse med kravet om reduktioner af emissionen af ammoniak. Der peges på, at der opnås forkerte resultater, når der for nogle dyretyper (f.eks. slagtesvin) tages udgangspunkt i det staldsystem, hvor husdyrgødningens indhold af kvælstof i teorien er størst, idet det i praksis ofte er lavere på grund af øget emission som følge af en øget fordampningsflade grundet tilsvining af grisene. I stedet burde udgangspunktet for antal dyr pr. dyreenhed være de definerede reference-stalde, og så ville antallet af dyr svarende til 1 dyreenhed blive lidt anderledes.

Vedrørende bilag 1 har Bæredygtigt Landbrug stillet en række spørgsmål om praksis i forhold til omregningsfaktorerne, herunder frekvens for opdatering, beslutningsproces m.v.

Miljøstyrelsens bemærkninger

Miljøstyrelsen er enig i bemærkningerne vedrørende fejl i tabellen i bilag 1 og har ændret udkastet til ændringsbekendtgørelsen i overensstemmelse hermed.

Hvad angår spørgsmålet om referencestald skal Miljøstyrelsen bemærke, at omregningsfaktorerne siden 2001 principielt er fastsat ud fra det staldsystem med mindst ammoniaktab, og hvor kvælstofindholdet i gødningen dermed er størst ved en given husdyrproduktion. Det skyldes bl.a. at omregningsfaktorerne anvendes til at sikre nitratdirektivets grænse på 170 kg N/ha, således at denne grænse overholdes uanset staldsystem. Omregningsfaktorerne er derudover baseret på normtallene fra DCA, som Miljøstyrelsen lægger til grund, at DCA er enig i, er retvisende. Synspunktet giver ikke anledning til at ændre bekendtgørelsen.

I forhold til Bæredygtigt Landbrugs spørgsmål til praksis omkring omregningsfaktorerne kan Miljøstyrelsen oplyse, at omregningsfaktorerne er blevet opdateret markant i 1994, 1998, 2002 og 2010. Derudover er der foretaget mindre ændringer undervejs. Omregningsfaktorerne anvendes i mange sammenhænge og ændringer af omregningsfaktorerne giver derfor anledning til en del administrativt arbejde, når de skal gennemføres. Desuden har praksis også betydet, at der ikke årligt har været udsving i forhold til de

udbringningsarealer, der er nødvendige i forhold til at udbringe husdyrgødningen fra et husdyrbrug. Omregningsfaktorerne har siden 2002 været fastsat efter samme princip, som fremgår af bilaget. Når omregningsfaktoren for mink således skærpes, skyldes det, at kvælstofopsamlingen i det "bedste staldsystem" per årstæve er større ifølge de nye normer (2013/2014), end den var ifølge normerne for 2008/2009, som omregningsfaktorerne i 2010 er baseret på. Det er ministeren der, i samspil med interessenterne, afgør, hvornår omregningsfaktorerne skal ændres. I forbindelse med opfølgningen på Natur- og Landbrugskommissionens arbejde vil det blive overvejet, hvorvidt de nuværende regler om tilstrækkeligt udbringningsarealer (harmonireglerne) baseret på de nuværende omregningsfaktorer bør ændres til en mere direkte gennemførelse af nitratdirektivets grænse på 170 kg N/ha/230 kg N/ha kombineret med fosfornormer. Det skal i den forbindelse nævnes, at de nuværende harmoniregler er den eneste generelle regulering af fosfortilførslen fra husdyrgødningen.

Ad 2. § 16 – præcisering af reglerne vedrørende ensilagepladser og -siloer

Vedrørende § 16, stk. 2, i udkastet til ændringsbekendtgørelsen har L&F anført, at begrebet randbelægning bør være gennemgående i bestemmelsen i det belægning og randbelægning kan blive opfattet som to forskellige belægnings. I så fald siger teksten ikke noget om, hvor bred belægningen ved indkørslen skal være, men der er et klart krav om et fald på minimum 3 pct. mod afløb. Det anføres, at bredden ikke bør være mindre end 2 meter, men hvis bredden er væsentlig større, eksempelvis 10 meter, vil kravet om et fald på mindst 3 pct. være unødvendigt og meget uhensigtsmæssigt.

L&F har endvidere bemærkninger vedrørende kravet om, at der skal være enten ranbelægning eller mur rundt om ensilagesiloer og – pladser, som anføres under bemærkningerne til § 42, stk. 4, se herom nedenfor.

Miljøstyrelsens bemærkninger

I overensstemmelse med L&F's bemærkninger, og da randbelægning og belægning foran indkørslen til ensilagepladsen eller siloen i praksis er det samme, ændres udkast til § 16, stk. 2, således, at "belægning foran indkørslen" udgår. Herved gøres det også klart, at det alene er de 2 meter af randbelægningen, der skal have fald på 3 pct. mod afløb. Bestemmelsen får herefter følgende ordlyd:

"Ensilagepladsens, herunder ensilagesiloens sidebegrænsning skal som minimum bestå af en 1 meter høj mur eller en 2 meter bred randbelægning. De 2 meter randbelægning skal som minimum have 3 pct. fald mod afløb. Ensilagepladsens, herunder ensilagesiloens bund skal som minimum have 1 pct. fald mod afløb."

Ad 3. § 20, stk. 3 – præcisering af beholdere omfattet af bestemmelsen

L&F foreslår, at § 20 i husdyrgødningsbekendtgørelsen om krav til fast overdækning ændres, så den alene angår beholdere beliggende i forhold til de nabobeboelser, som er beskyttet af lugtgenerreglerne. Det vil sige, at der skal ses bort fra boliger, der ejes af driftsherren, og boliger på ejendomme med landbrugspligt.

L&F anfører hertil, at kravet om fast overdækning i de beskrevne tilfælde alene er begrundet i et ønske om at beskytte naboer mod lugtgener. Når der ses på håndtering af lugtgener i forbindelse med husdyrbrug, er der en klar fastlæggelse af beskyttelsesniveauet for beboelser og områder i bilag 3 til

husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen og i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens anmeldeordning for gødningsopbevaringsanlæg. Det fremgår heraf, at beskyttelsen af nabobeboelser mod lugtgener ikke omfatter beboelser på ejendomme med landbrugspligt og beboelser på naboejendomme, som ejes af driftsherren, jf. bilag 3, afsnit 3 og husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 29, stk. 3, pkt. 3. Sidstnævnte bestemmelse angår specielt gødningsopbevaringsanlæg, som husdyrgødningsbekendtgørelsens § 20, stk. 3 også omhandler. Der ses ikke at være nogen reel begrundelse for, at boliger på landbrugspligtige ejendomme og naboejendomme ejet af driftsherren skal have en videregående beskyttelse mod lugtgener i husdyrgødningsbekendtgørelsens § 20, stk. 3 end i husdyrbrugslovgivningen i øvrigt.

Bæredygtigt Landbrug anfører i forhold til udkastets § 20, stk. 3, vedrørende krav om fast overdækning, at det er deres opfattelse, at husdyrgodkendelseslovens regel om 8-årig retsbeskyttelse af godkendte anlæg har forrang i forhold til den foreslåede regel i bekendtgørelse. Hensigten med retsbeskyttelsen er at beskytte mod indgreb i retsbeskyttelsesperioden mod kendte forureningskilder, og den foreslåede bestemmelse synes ikke at være en ny forureningskilde og udgør dermed en ikke uvæsentlig begrænsning af retsbeskyttelsen. Bæredygtigt Landbrug opfordrer til, at der i den foreslåede § 20, stk. 3, tilføjes, at reglen ikke omfatter beholdere, der er omfattet af den 8-årige retsbeskyttelsesperiode.

Miljøstyrelsens bemærkninger

Reglen i husdyrgødningsbekendtgørelsens § 20, stk. 3, om fast overdækning har baggrund i en politiske aftale der blev indgået den 22. juni 2006 mellem Venstre, Det Konservative Folkeparti, Dansk Folkeparti og Det Radikale Venstre, som omfatter miljøgodkendelsesordningen for husdyrbrug og niveauet for miljøbeskyttelsen, som husdyrgodkendelsesloven skal administreres efter. Det fremgår af bemærkningerne til lovforslaget (L 55), at udmøntningen af aftalens beskyttelsesniveau for så vidt angår ammoniak til dels skal ske i husdyrgødningsbekendtgørelsen ved fastsættelse af krav om overdækning af gyllebeholdere 200 meter fra sårbar natur og naboer. Det fremgår endvidere af bemærkningerne til L 55, afsnit 4.6. (side 22, 1. spalte), at "Beholder bygget efter 1. januar 2007 og som anvendes til opbevaring af flydende husdyrgødning fra svin eller pelsdyr, skal opføres med fast overdækning, hvis beholderen placeres i en afstand mindre end 300 meter fra naboer." Bemærkningerne angiver således, at afstanden gælder i forhold til naboer, og undtager i den forbindelse ikke boliger, der ejes af driftsherren, og boliger på ejendomme med landbrugspligt.

Vedrørende Bæredygtigt Landbrugs bemærkninger om retsbeskyttelse i relation til den foreslåede § 20, stk. 3, i udkast til ændringsbekendtgørelsen skal Miljøstyrelsen bemærke, at reglen om fast overdækning kom ind i husdyrgødningsbekendtgørelsen i forbindelse med ændringen, der trådte i kraft 1. august 2013, og var begrundet i hensynet til at beskytte naboer til gyllebeholdere mod lugtgener.

Ifølge husdyrgodkendelseslovens § 40, stk. 1, må tilsynsmyndigheden ikke meddele påbud eller forbud efter lovens § 39, før der er forløbet 8 år efter meddelelsen af en godkendelse efter lovens § 11 eller § 12 eller efter miljøbeskyttelsesloven. Bestemmelsen svarer til bestemmelsen i miljøbeskyttelseslovens § 41 a. Den 8-årige beskyttelse vedrører herved kun konkrete afgørelser i form af påbud og forbud. Beskyttelsen gælder således ikke skærpede krav der følger af bindende, generelle regler, jf. også Jørgen Bjerring og Gorm Møller, Miljøbeskyttelsesloven med kommentarer, 1991, side 494.

Miljøstyrelsen er således ikke enig i Bæredygtigt Landbrugs opfattelse, hvorefter retsbeskyttelsen har forrang i forhold til udkastets § 20, stk. 3.

Bemærkningerne giver ikke anledning til at ændre udkast ændringsbekendtgørelsen.

Ad 4. § 28, stk. 5, krav om dokumentation ved anvendelse af teknik på Miljøstyrelsens Teknologiliste som erstatning for nedfældning

DCA har i sit høringssvar anført, at de tvivler på værdien af logfiler, der viser pH værdien af markforsuret gylle, da denne metode kan være særdeles fejlbehæftet.

Bæredygtigt Landbrug har i sit høringssvar anført, at bekendtgørelsen alene stiller krav om opbevaring, mens man forestiller sig, at vejledningen skal opstille yderligere materielle krav til selve dokumentationen. Det er efter Bæredygtigt Landbrugs opfattelse vigtigt at pointere, at bekendtgørelsen er bindende for borgerne, det er vejledningen ikke. Det er et væsentligt retssikkerhedsproblem, at det er hensigten reelt at opstille væsentlige dokumentationskrav i vejledningen. Hvis det er opfattelsen, at det er nødvendigt at indføre skærpede beviskrav over for landbruget, bør dette fremgå af bekendtgørelsen og ikke kun af vejledningen.

Bæredygtigt Landbrug har endvidere til reglen om, at dokumentationen skal forefindes på bedriften anført, at landmanden selv må om, hvor han opbevarer sin dokumentation. I praksis kunne dokumentationen jo være i maskinstationens varetægt eller i en bankboks. Der peges samtidig på, at bestemmelsen er strafbelagt, dvs. landmanden kan straffes, hvis dokumentation så ikke er på selve bedriften, hvilket opfattes som uheldigt.

Miljøstyrelsens bemærkninger

Vedrørende DCA's høringssvar skal det bemærkes, at der i dag er to teknologier til markforsuring af husdyrgødning, som er optaget på Miljøstyrelsens Teknologiliste. Teknologierne er testet i overensstemmelse med Miljøstyrelsens krav, og de opnåede testresultater er efterfølgende vurderet og verificeret af Miljøstyrelsens udvalg for miljøeffektiv landbrugsteknologi (MELT). Det er på den baggrund Miljøstyrelsens samlede vurdering, at logningen af pH værdien lever fuldt ud op til testkravene. Miljøstyrelsen er bekendt med, at der er usikkerheder forbundet med pH målinger, men overordnet vurderes målingerne at være tilstrækkeligt valide til formålet om at sikre tilstrækkelig lav ammoniakfordampning ved markforsuring. Formålet med tilføjelsen af § 28 stk. 5, i ændringsbekendtgørelsen er at sikre kommunernes adgang til disse logfiler ved gennemførelse af miljøtilsyn.

Vedrørende Bæredygtigt Landbrugs bemærkninger om, at kravene til dokumentation ved anvendelse af en teknik på Miljøstyrelsens Teknologiliste som erstatning for nedfældning vil blive præciseret i en vejledning, henvises der til høringsbrevet af 2. maj 2014, afsnit "Ad. § 28 – krav om dokumentation ved anvendelse af en teknik på Miljøstyrelsens Teknologiliste som erstatning for nedfældning." Det fremgår bl.a., at Miljøstyrelsen vil vejlede om, hvilken form for dokumentation der kan anvendes, og ikke hvilken form for dokumentation der skal anvendes. Det afgørende er, som det fremgår af udkastets § 28, stk. 4, at det kan dokumenteres, at den anvendte teknik har mindst samme effekt, som kræves i henhold til Miljøstyrelsens Teknologiliste.

Til Bæredygtigt Landbrugs bemærkninger om, at landmanden selv må bestemme, hvor han opbevarer sin dokumentation, er det Miljøstyrelsens

opfattelse, at det er mest hensigtsmæssigt, at dokumentationen opbevares på bedriften, da den skal tjene som dokumentation i forbindelse med et miljøtilsyn.

Bemærkningerne giver ikke anledning til at ændre udkast til ændringsbekendtgørelse.

Ad 5. § 41, stk. 2 – strafskærpelsesbestemmelse

L&F mener ikke, at det vil være proportionalt at hæve strafferammen til fængsel i indtil 2 år. Bekendtgørelsen beskæftiger sig med forhold, der må anses for dagligdags, når det drejer sig om drift af husdyrbrug og landbrug, og L&F er ikke bekendt med sager, der kan begrunde et behov for at skærpe strafferammen. L&F mener endvidere ikke, at der er et sådant behov for optagelse i miljøansvarsregistret, at det kan begrunde den foreslåede skærpelse.

Miljøstyrelsens bemærkninger

For at personer, der har overtrådt husdyrgødningsbekendtgørelsen, kan optages i miljøansvarsregistret, er det en betingelse, at der i husdyrgødningsbekendtgørelsen er hjemmel til at fastsætte straf om fængsel i indtil 2 år. Det er således ikke tilstrækkeligt, at der i bekendtgørelsen alene er hjemmel til at fastsætte bødestraf. Der henvises i øvrigt til høringsbrevet.

Der har siden den første husdyrgødningsbekendtgørelse fra 1986¹ været bestemmelser om fastsættelse af straf i form af fængsel for forsætlige eller groft uagtsomme overtrædelser af bekendtgørelsen, hvis der ved overtrædelser er voldt skade på miljøet eller fremkaldt fare herfor, eller opnået eller tilsigtet en økonomisk fordel for den pågældende selv eller andre, herunder ved besparelser. I forbindelse med den ændring af husdyrgødningsbekendtgørelsen, der trådte i kraft den 1. august 2012 (bekendtgørelse nr. 764 af 28. juni 2012) faldt bestemmelsen ud, hvilket ikke var tilsigtet. Dette korrigeres nu ved genindsættelse af bestemmelsen om straf i form af fængsel.

Husdyrgødningsbekendtgørelsen indeholder bestemmelser, der er med til at sikre, at der ikke sker skade på vandmiljøet, og en overtrædelse heraf kan forårsage alvorlige skader. Det er derfor Miljøstyrelsens vurdering, at der bør være mulighed for fastsættelse af fængselsstraf og dermed optagelse i miljøansvarsregistret. Desuden bemærkes det, at der i dag er optaget personer i miljøansvarsregistret som har overtrådt husdyrgødningsbekendtgørelsen. Bemærkningerne giver ikke anledning til at ændre udkast til ændringsbekendtgørelse.

Ad 6. § 42, stk. 4 – konsekvensrettelse som følge af ændringen af § 16

L&F har foreslået, at der i § 42 i ændringsbekendtgørelsen indsættes et nyt stykke med følgende ordlyd: ”§ 16, stk. 2, gælder ikke for ensilagesiloer, der er etableret før den 1. august 2014, for så vidt angår kravet om randbelægning og belægning ved indkørsel, forudsat at siloen kun anvendes til ikke saftafgivende ensilage.”

Som begrundelse anfører L&F, at man er uenig med Miljøstyrelsen, at landbrugets byggeblad 103.09.01, udgivet i oktober 1986 og revideret den 8. marts 2007, kan anvendes til at hævde, at kravet om randbelægning ved ensilagesiloer allerede gælder i dag, hvorved § 16, stk. 2 blot indeholder en præcisering af gældende praksis. L&F anfører hertil, at byggebladet ikke er en generalisering af

---

¹ Bekendtgørelse nr. 15 af 24/01/1986 om husdyrgødning og ensilage m.v.

byggeprincipper for ensilagesiloer, men alene et bud på, hvorledes en ensilagesilo med afgrænsningsmur kan opføres. Endvidere peger L&F op på, at byggebladet ikke er godkendt af Miljøstyrelsen.

L&F mener derfor ikke, at byggebladet kan bruges som juridisk begrundelse for, at der allerede i dag gælder et krav om randbelægning for ensilagesiloer.

Ifølge L&F indebærer § 16, stk. 2 i udkastet til ændringsbekendtgørelsen reelt en skærpelse og ikke alene en præcisering, og bestemmelsen om randbelægning og belægning ved indkørslen i ensilagesiloer skal derfor ikke gælde for anlæg, der er etableret i perioden før ændringsbekendtgørelsen træder i kraft (1. august 2014).

Miljøstyrelsens bemærkninger

Miljøstyrelsen fastholder, at der med formuleringen i § 16, stk. 2, hvorefter sidebegrænsningen på en ensilageplads eller -silo, enten skal bestå af en mur eller en randbelægning, er tale om en præcisering af de gældende krav til ensilagesiloer og -pladser.

Som § 16, stk. 1, er formuleret i den gældende husdyrgødningsbekendtgørelse er der for så vidt angår ensilagepladser ingen tvivl om, at de enten skal være omgivet af mur eller randbelægning, i det dette fremgår direkte af bestemmelsen. For så vidt angår ensilagesiloer, som er nævnt i § 16, stk. 2, i den gældende husdyrgødningsbekendtgørelse, fremgår det ikke tilsvarende klart. Baggrunden herfor er, at der ved anvendelse af ordet "ensilagesilo" er blevet refereret til en konstruktion, der definatorisk omfatter en opretstående silo eller en betonkasse, dvs. en konstruktion omkranset af en mur.

Denne forståelse af den eksisterende bekendtgørelse underbygges af landbrugets byggeblad, og dette er baggrunden for, at Miljøstyrelsen henviser til byggebladet i høringsbrevet.

Det forhold, at der i praksis har udviklet sig en mellemting mellem en ensilageplads og en -silo, medfører ikke, at kravene til ensilagepladser og -siloer ikke fortsat finder anvendelse. Såfremt L&F ønsker vurdering af en alternativ konstruktion, skal der ske en dokumentation af de miljømæssige aspekter af denne konstruktion, før der kan tages stilling hertil.

Bemærkningerne giver ikke anledning til at ændre udkast til ændringsbekendtgørelse.

Ad 7. § 3, nr. 27 og § 30, stk. 2 - definition af frossen jord og regler for udbringning på frossen jord

L&F henviser til, at Miljøstyrelsen i høringsbrevet henviser til diskussionen i 2013 om reglerne for udbringning af flydende husdyrgødning på frossen jord.

Miljøstyrelsen skriver, at styrelsen ikke på nuværende tidspunkt har fundet anledning til at foreslå ændringer i bekendtgørelsen. L&F er ikke enig i denne vurdering. Forløbet i foråret 2013 viste efter L&F's opfattelse, at der i høj grad er brug for ændringer af bekendtgørelsen på dette punkt. L&F gentager, med henvisning til tidligere høringssvar fra 13. maj 2013, synspunktet om, at reglerne i Danmark bør administreres som f.eks. i Tyskland, så en optøning af jorden i løbet af dagen for udbringningen giver mulighed for udkørsel af flydende husdyrgødning. L&F mener således, at definitionen af frossen bevokset jord (§ 3, stk. 1, 27) skal ændres til et krav om optøning i 5 cm dybde, og suppleres med en tilføjelse til § 30, stk. 2, om, at ved nedfældning, i etableret afgrøde, skal jorden være optøet i nedfældningsdybden. Desuden ønsker L&F, at der er en mulighed for

kommunerne til i helt særlige tilfælde at dispensere for reglerne for udbringning på frossen jord.

L&F anfører, at Aarhus Universitet/DCA har udarbejdet notatet ”Redegørelse vedrørende udbringning af gylle på frossen jord”. Konklusionen i DCA-notatet er at fastholde, at jorden skal være frostfri i minimum 15 cm’s dybde, før der må køres gylle ud. L&F finder dette forståeligt ud fra en forskningsmæssig vurdering, da der altid vil være risiko for, at udbringning af gylle kan give en utilsigtet påvirkning af miljøet.

L&F er derfor fortsat af den opfattelse, at reglerne omkring anvendelse af husdyrgødning var tilfredsstillende for både landmænd og miljø før, at de specifikke regler om udbringning på frossen jord og definitionen af frossen jord blev indført. Det anføres også hertil, at der igennem årene kun er konstateret meget få situationer, hvor udkørsel af husdyrgødning i februar-marts måned har givet anledning til forurening.

Miljøstyrelsens bemærkninger

Miljøstyrelsen er enig med L&F i, at DCA-notatets konklusion er at fastholde, at jorden skal være frostfri i minimum 15 cm ’s dybde, før der må køres gylle ud. L&F angiver, at reglerne omkring anvendelse af husdyrgødning var tilfredsstillende for både landmænd og miljø før, at de specifikke regler om udbringning på frossen jord og definitionen af frossen jord blev indført. Miljøstyrelsen skal hertil bemærke, at da reglerne blev indført i 2012 angav L&F dengang i høringssvaret, at ”Landbrug & Fødevarer har noteret sig, at Nitratdirektivet stiller krav til udbringning af gødning på vandmættet, oversvømmet, frossen og snedækket jord. Landbrug & Fødevarer lægger afgørende vægt på, at definitionerne afklares og skrives direkte i bekendtgørelse inden denne færdiggøres, så der ikke efterfølgende opstår tvivl om fortolkningerne af vandmættet, oversvømmet, frossen og snedækket jord.”

Miljøstyrelsen er enig i L&F’s tidligere angivne ønske om klarhed, og dette er baggrunden for, at definitionerne blev skrevet direkte ind i bekendtgørelsen. Miljøstyrelsen finder fortsat grundlag for, at reglerne klart og tydeligt fremgår af bekendtgørelsen.

I forhold til det ønske som L&F nu fremætter om, at jorden er optøet, hvis den er optøet i de øverste 5 cm, vil Miljøstyrelsen henvise til DCA-notatet, som klart påviser en øget risiko for overfladeafstrømning ved en sådan grænse. Det skal i den forbindelse nævnes, at overfladetak af husdyrgødning direkte til vandmiljøet kan få store negative miljømæssige konsekvenser, hvorfor det er vigtigt at udvise stor forsigtighed på området.

Bemærkningerne giver ikke anledning til ændring af udkast til ændringsbekendtgørelsen, men Miljøstyrelsen er indstillet til at opdatere vejledningen på området.

Ad 8. § 19, stk. 1 – krav om gyllealarm

L&F mener ikke, at der skal opretholdes et krav om gyllealarm på anlæg til opbevaring af flydende husdyrgødning, der er beliggende i risikoområde eller mindre end 100 m fra vandløb og søer, hvis det af andre årsager er åbenlyst, at lækket indhold fra beholderen eksempelvis ikke vil kunne løbe til en overfladerecipient. Vi har tidligere fremsendt en række eksempler på situationer,

hvor en gyllealarm ikke giver mening og udelukkende giver en unødigt investering og ekstra administrative byrder for landmanden.

L&F foreslår derfor, med henvisning til høringssvar af 13. maj 2013, at der indføres en dispensationsmulighed i bekendtgørelsen, så kommunerne har mulighed for at meddele dispensation fra reglerne i de tilfælde, hvor der ingen reel risiko er for, at gyllen kan havne i en overfladereipient, ligesom det bør være muligt at dispensere, hvis der er tale om et teknisk anlæg som f.eks. et regnvandsbassin. Endvidere skal kravet om krydsoverensstemmelse fjernes, da reglerne om gyllealarmer er en ren dansk regel, som ikke findes i de andre EU lande. Det er L&F's klare opfattelse, at der er tale om en overimplementering af Nitratdirektivet.

Miljøstyrelsens bemærkninger

Miljøstyrelsen er i dialog med L&F om reglerne om gyllealarm, herunder med udgangspunkt i de konkrete eksempler L&F har fremsendt.

Bemærkningerne giver ikke anledning til ændring af udkast til ændringsbekendtgørelse.

Ad 9. § 28, stk. 3-5 – Krav om nedfældning og alternativer til nedfældning

L&F mener, at nedfældningskravet for gylle ved udbringning før såning (§ 28, stk. 3, nr. 1), bør bortfalde, fordi forskellen mellem ammoniakfordampning ved nedfældning af gylle og ved udbringning af gylle før såning og en efterfølgende nedharvning indenfor 6 timer er helt minimal. Forskellen bliver endnu mindre, når gyllen forsures. Hvis nedfældningskravet opretholdes, vil L&F opfordre til, at den nuværende § 28, stk. 5, forenkles væsentligt. Som reglerne er, stilles der fordyrende og meget bureaukratiske krav, uden at det kan dokumenteres, at reglerne har en reel miljøeffekt. L&F har følgende forslag:

1. Bestemmelsen om, at der skal udbringes forsuret gylle (eller anvendes anden teknik fra Teknologilisten) på et vintersæd- eller vinterrapsareal svarende til mindst 20 % af sortjordsarealet (20 %-reglen), hvis forsuring anvendes som alternativ til nedfældning før såning, bør bortfalde.
2. Hvis 20 %-reglen opretholdes, bør bekendtgørelsen som minimum ændres så
  - a. 20 %-reglen ikke gælder, hvis der anvendes stald- eller tankforsuring, fordi al gyllen i så fald behandles.
  - b. reglen om, at kommunalbestyrelsen skal orienteres skriftligt, erstattes af en bestemmelse om, at der på ejendommen foreligger en plan for, hvilke arealer der er omfattet af anvendelsen af 20 %-reglen
  - c. det ikke er et krav, at de arealer, som anvendes til opfyldelse af 20 %-reglen, skal ligge på samme bedrift.

L&F mener herved, at stald eller tankforsuring af gylle er et ligeværdigt alternativ til nedfældning af gylle på sort jord. Dvs. stald- eller tankforsuring skal ikke følges af et krav om overholdelse af 20 %-reglen. Ved stald- og tankforsuring sænkes pH til et niveau, hvor der i praksis ikke er forskel på ammoniakfordampningen fra nedfældet og forsuret gylle. Desuden vil tankforsuring eller staldforsuring medføre, at forsuret gylle vil blive anvendt på hele arealet – også arealer uden nedfældningskrav. En regel om, at stald- eller tankforsuring ikke skal følges af ekstra krav om overholdelse af 20 %-reglen, vil efter L&F's opfattelse være en klar forenkling både for landmand og for myndighederne. Desuden vil det give

bedrifter uden vintersæd (typisk kvægbrug) mulighed for at anvende alternativer til nedfældning på sort jord. Den samlede påvirkning af ammoniakfordampningen vil ikke øges med denne regel. Den marginale stigning i ammoniakfordampningen på de bedrifter, der ikke har vintersæd, vil blive ophævet af, at der ved stald- og tankforsuring vil blive anvendt gylle på et langt større vintersædsareal samlet end ved opretholdelse af 20 %-reglen.

Miljøstyrelsens bemærkninger

Det ligger udenfor rammerne af denne bekendtgørelsesændring at ændre de elementer i bekendtgørelsen, der følger af den politiske aftale fra 2006, ligesom bekendtgørelsen heller ikke kan ændre på forhold, der er indarbejdet i lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, hvor det af lovbemærkningerne fremgår, at der skal være et generelt krav om nedfældning af husdyrgødning på sort jord. De af L&F foreslåede ændringer vedrørende husdyrgødningsbekendtgørelsens § 28, stk. 3-5, ligger ligeledes uden for denne bekendtgørelsesændring.

Bemærkningerne giver derfor ikke anledning til ændring af udkast til ændringsbekendtgørelse. Miljøstyrelsen har dog kommenteret synspunkterne nedenfor.

Siden indførelsen af reglerne i husdyrgødningsbekendtgørelsens § 28 stk. 3-5, er der ikke fremkommet ny dokumentation af effekten af forsuring på sort jord, som påviser en højere effekt på ammoniakfordampningen. Miljøstyrelsen lægger vægt på hovedprincippet og retningslinjerne for anvendelsen af Teknologilisten, således at miljøeffekten skal være mindst lige så god, hvis der skal tillades en anden teknologi, end den teknologi der er krav om i bekendtgørelsen. Det betyder, at miljøeffekten ved f.eks. forsuring skal være mindst lige så god som ved nedfældning, hvis forsuring skal være et alternativ. Da anvendelse af forsuring på sort jord ikke giver den samme effekt på reduktion af ammoniakfordampningen som nedfældning på sort jord, er det derfor nødvendigt med en yderligere forsuring af jorde, hvor der ellers ikke er krav om forsuring.

Som det fremgår af Teknologilisten, og den dokumentation der ligger bag, er forsuring på sort jord ikke et ligevægtigt alternativ til nedfældning. For at den samlede miljøeffekt skal være mindst den samme som ved nedfældning på sort jord, skal arealet ved forsuring være mindst 0,2 hektar udlagt vintersæd, når der er forsuret 1 hektar sort jord. Styrelsen vurderer, at det er nødvendigt, for at 20 % reglen skal kunne fungere, at kommunen orienteres om, hvor nedfældning undlades. Hvis der ikke foreligger en sådan orientering, har kommunalbestyrelsen ikke mulighed for at føre et effektivt tilsyn med bestemmelsen. Miljøstyrelsen har desuden vurderet, at det ved et opfølgende tilsyn er tilstrækkeligt, at der på bedriften foreligger de nødvendige oplysninger. Det er Miljøstyrelsens vurdering, at det vil gøre ordningen endnu mere bureaukratisk, hvis det forsurede vintersædsareal kan være placeret på andre bedrifter, idet dette vil forudsætte krav til indgåede aftaler, således at der kan ske håndhævelse af forhold, som skyldes mangler hos tredje mand. I forhold til bedrifter, hvor der er vilkår om staldforsuring, og hvor husdyrgødningen i stort omfang udbringes på egen bedrift er Miljøstyrelsen enig i, at en enkelt orientering til kommunen om dette forhold er tilstrækkelig og kan dække behovet for orientering for de kommende år. Dette kan præciseres i en vejledning.